

קבית

שבועון קבוצת יבנה

כ"ג בניסן תש"ף - (17.4.20)

(עיצוב שער - ש.ג.)

פרשת שמיני מברכין החודש

צאת השבת - 19:51

כניסת השבת - 18:49

1401

גם השבת, בכדי לשמר את התפילה הציבורית המשותפת, נעשה בולנו מאמץ גדול להתפלל בזמנים מאוחדים, כל אחד בביתו/ה.

מנחה ע"ש : 19:04 שחרית מניין ראשון: 7:00 מניין שני: 8:30 מנחה גדולה: 13:30 ו-17:15

זמני תפילות במשך השבוע - שחרית בשעות 06:00, 07:00 ו-08:00 מנחה בשעה 17:00 ערבית בשעה 20:30

נקודה למחשבה

וְיִהְיֶה בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי / אֵייל זנה

אבוי לנו אם נבטל את דבריהם באמירה פסולה - "מה הם כבר מבינים? הם שייכים לדור ההוא".

הדבר כתוב במפורש בתורה - "שָׁאַל אֶבְיָדָךְ וְגִדְדָךְ זְקֵנֶיךָ וַיֹּאמְרוּ לָךְ".

משה רבנו מנצל את הבמה של האירוע החשוב - חנוכת המשכן - בכדי להעביר את המסר החשוב הזה לדורות. הוא קורא אליו את אהרון ואת הזקנים להראות לעם מהו מעמדם האמיתי, עד כדי כך שהוא מציב אותם במרכז האירוע.

הדברים הנ"ל חשובים לאורך כל ימות השנה, אך על אחת כמה וכמה בימים אלו, בתוך המשבר אותו אנו חווים.

מחמם את הלב לראות את רוח ההתנדבות ואת הדאגה האמיתית והבלתי פוסקת לאנשי הגיל השלישי (אני מעדיף את הביטוי "גיל הזהב". כשם כן הם...) אצלנו בקיבוץ.

הכרת הטוב המינימלית שאנו יכולים להכיר ל"זקני העדה" היא להגן עליהם, ולקחת את כל מקדמות הבטיחות האפשריות מפני הידבקותם חס ושלום, ולדאוג לכל מחסורם. בברכת בריאות טובה ומועדים לשמחה.

"וְיִהְיֶה, בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי, קָרָא מִשָּׁה, לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו וּלְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל"

המפרשים עומדים על השאלה לשם מה קורא משה לזקני ישראל?

הם עונים כל אחד בדרכו, אך המכנה המשותף להסבר שלהם הוא שהם הולכים בכיוון טכני מעשי.

הייתי רוצה להציע הסבר ששמעתי מאת הרב ישראל מאיר לאו לפני 11 שנים (כך מופיע אצלי בדף בו סיכמתי את פינתו השבועית ברדיו...).

בחרתי בפירוש זה לנוכח השייכות הגדולה שלו ליום יום שלנו ואולי במיוחד בימים אלו.

במדרש, ביחס לקריאה לזקני ישראל, אומרים חז"ל את המשפט הבא:

"מה העוף אינו פורח בלא כנפיים כך ישראל אינם יכולים לעשות דבר חוץ מזקניהם".

חז"ל באים להעביר כאן מסר חד משמעי.

כושר העמידה של העם כולו, וכן אפשרות הפריחה והצמיחה של עם ישראל כולו - תלויה ביחס שלנו אל הזקנים שבדור (גם במובן של זקן="זה קנה חכמה" וגם במובן הרגיל).

כלפי מה אמורים הדברים?

חובה עלינו להראות נאמנות ואף הישענות על עצת הזקנים.

מלך טוב לחנה שבת

להולדת הנין, כרם עמיחי, בן לינון ונעמי, נכד לעזרא ומנוחה.

ימי קורונה בבית סביון / טובה פניני

מפגשים עם אנשים נוספים ולהימנע עד כמה שניתן מהגעה למקומות ציבוריים. (כמובן שהדבר לא אפשרי באופן אבסולוטי אבל יש השתדלות לצמצם זאת עד למינימום ההכרחי).

ובתוך כל ההגבלות והקושי אנו משתדלים לשמור על פעילויות פנאי ותרבות, פעילות יום-יומית שגרתית ואווירה שמחה. מתקיימים שיעורי התעמלות פרטניים או קבוצתיים באוויר הפתוח, אפייה משותפת, מפגשי יצירה, תפילות משותפות עם שירים ודברי תורה ועוד.

פעילויות התרבות המתקיימות לכלל הקהילה מרוממות גם את רוח הדיירים בסביון. שירת המרפסות, השתילים והפרחים, השיעורים ושלל התוכניות בערוץ הפנימי - מעלים חיוך על הפנים ועוזרים להעביר את הזמן קצת יותר בקלות.

בבית סביון התקיים ליל סדר חגיגי בהנחיית מייק נעמן ורוחמה שטרנהיים. הדיירים ישבו בשולחנות אישיים, במרחקים של שני מטר זה מזה. על השולחנות נפרסו מפות לבנות, והן קושטו בסימני החג ובכלים נאים. על כל שולחן חיכתה הפתעה אישית: מעטפה גדולה עם ברכות, תמונות, ציורים ואיחולים מבני

כולנו עוברים ימים משונים מאוד. כל אחד באופן אישי, וכולנו בהיבט המשפחתי והקהילתי - נאלצים להתמודד עם הגזירות החדשות שנגזרות עלינו.

גם בבית סביון מתמודדים עם המצב החדש והמוזר, ומשתדלים לעשות זאת על הצד הטוב ביותר. נתבקשתי לכתוב על כך כמה מילים ולספר בקצרה איך אנו בבית סביון עוברים את התקופה הזו.

כיון שדיירי בית סביון הם האוכלוסייה הרגישה ביותר לנגיף (מפאת גיל ומחלות הרקע הבריאותיות) - ההנחיות שלפיהן אנו פועלים הן קפדניות ביותר.

כבר בתחילת מרץ נסגרו דלתות בית סביון לאורחים מבחוץ, וחברי קבוצת יבנה נתבקשו לחטא ידיים עם כניסתם לביקור.

לאט לאט, עם התפשטות הווירוס בכל המדינה, נאלצנו להחמיר את ההנחיות כדי להבטיח את שלומם של הדיירים. כל דלתות הבית ננעלו, והכניסה התאפשרה לאנשי צוות בלבד. בני משפחה חברי יבנה נתבקשו לקיים ביקורים מחוץ לבית סביון, באוויר הפתוח, ולשמור על מרחק מההורה.

הצוות שמגיע למשמרת בבית סביון עובר חיטוי ידיים, עוטה מסכה נקייה ועובר בדיקת חום ותשאול על ידי האחיות. אנשי הצוות הונחו לצמצם עד כמה שניתן

המשפחה, אשר עוררו שמחה רבה וגעגוע מתוק.

השבוע התחלנו במבצע "טעם של בית", וכך הדיירים שכל כך מתגעגעים למפגש המשפחתי ולמטעמים שמוגשים בארוחות השבת והחג המשפחתיות - יזכו לאכול מהמטעמים גם עכשיו, להתפנק ולהתנחם בהם.

אסיים בשיר יפהפה של רונה רמון, שמלווה אותנו בימים אלה ומתאר בצורה מדוייקת את האווירה בבית סביון:

בתפילה לימים טובים של בריאות ועזרה - חנה חנה!

התנהלות הגיל השלישי והרביעי בימי הקורונה

דבורית אדר – מנהלת הבריאות

מזכירות – תרבות – צח"י – חנות – מטבח – בריאות – צוות פריפריה – וידאו – הרב אילעאי – מאמני הכושר – נהג קטר המופעל ע"י בני הנוער שלנו וכו' וכו'.

אכן הרשימה ארוכה ואשרינו שנתברכנו בחברה המתגייסת בשמחה רבה להגשת סיוע לכל. את הערבות ההדדית בינינו ניתן לראות בהתנהלות היום-יומית שלנו.

✓ לכל משפחה גייסנו איש קשר הדואג לצרכי החבר הנשאר בבית. השירותים של אנשי הקשר כוללים: דואר, כביסה, חנות, מיני, ארוחות וכיו"ב.

בימים אלו שהקורונה מכתיבה לנו כיצד להתנהג, אנחנו עושים את כל המאמצים להיצמד להמלצות משרד הבריאות בנוגע לגילאי ה-70+ הממליצות להישאר בבית ולהימנע מלהסתובב בשטחים ציבוריים ולבוא במגע עם האוכלוסיה.

תקופה מיוחדת זו מאתגרת ומבטאת את חשיבותה של עבודת צוות, וללא סדרי עדיפות אציין את המעורבים בארגון וניהול מערך השירותים המאפשר לנו לתת את השירות הטוב ביותר לכלל חברי הקבוצה ככלל וגילאי ה-70+ בפרט. אנשי הקשר –

קצב האירועים מאוד דינמי ויש לו השלכות על התנהגות הפרט וסביבתו, והמצב מחייב את כולנו לגלות גמישות רבה לאורך היום. אנחנו קשובים כל היום להנחיות המדינה. מה שנכון להיום, למחר הוא כבר בגדר היסטוריה ואיננו רלוונטי.

*אנחנו עוד נראה את הימים האחרים
עולים, באים מן הבקעה, יורדים אלינו מן ההרים,
צוחקים את האביב, האהבות, הנעורים
ואת הדברים אשר שכחנו כבר איך הם נראים.
מילים: חיים חפר*

אני מאחלת לכולם כולם בריאות איתנה ומודה לצוות הרפואי המלווה אותי לאורך כל הדרך ולכל מי שמושיט עזרה, במילה טובה ובמעשים. אשרינו שזכינו לקהילה חמה ותומכת.

✓ לקראת הפסח פרסמנו רשימת מצרכים הקיימים בחנות ודאגנו להובלת המצרכים המבוקשים אל המזמינים.

✓ צוות הפריפריה יוזם שיחות טלפוניות אל החברים, מתעניין בשלומם ומבקש לדעת במה עוד ניתן לסייע להם.

✓ מתקבל משוב מאוד חיובי מהחברים. החברים מעריכים מאוד את ההתייחסות/ההתגייסות של הציבור למענם.

✓ אנחנו מודעים היטב לקשיים של החברים הנמצאים מכורח בביתם ומוותרים על העצמאות שלהם. אנחנו מתגעגעים לראותם בהקדם על השבילים ובכל המקומות הציבוריים.

בהזדמנות זו אבקש לתזכר את גילאי 70+ שניתן ליצור קשר טלפוני ישיר בכל עת עם העו"ס שלנו על מנת להתייעץ/לשתף:

אורית אברג'יל: 052-7909663

ואילת בן צבי: 052-3888331

זה לא נעים לראות מרכז יום סגור / שמשון

שערינו. הקשישים שלנו נשלחו לבידוד ומאז תחילת החודש איש איש ספון בביתו, לבדו. המציאות היא לא פשוטה. רבים מהם מצאו את עצמם חסרי מעט התעסוקה שהיתה להם ובבידוד חברתי קשה מנשוא. מה כן יכולנו לעשות?

ההתארגנות לקחה לנו מספר ימים. בהתחלה לא היה ברור לנו בדיוק כיצד עלינו להתנהל. גם למשרדי הממשלה ולביטוח הלאומי לקח זמן להבין את גודל האירוע.

עם פרוץ מגפת הקורונה, מרכזי היום במדינה סגרו את שעריהם ובכלל זה מרכז היום של המועצה האזורית חבל יבנה. המשמעות המיידית היתה ש-45 הקשישים במקום איבדו ברגע אחד את ביתם השני, בית מחבר, מחבק ואוהב.

פניתי **לשושי זלקינד**, מנהלת מרכז היום, ושאלתי האם עדיין דולק אור בחלונך?
שושי: מרכז יום כפוף להוראות שעת החירום ולכן, בצער רב, נאלצנו לסגור את

בכל מקרה האמירה היתה אחת, **תדאגו לשמור עם הקשישים על קשר יום-יומי**. לא נשליך את הקשישים לעת זקנה אלא נעניק להם טיפול מסור ככל שנוכל בהתאם למגבלות וכפוף להנחיות.

כמעט מיד נערכנו לאספקת מזון לבתי הקשישים. בכל יום אנחנו עוברים בית בית ומחלקים ארוחות צהריים בחמגשיות בתוספת מזון בסיסי, אותם מכינה לנו חברת קייטרינג.

המפגש על מפתן ביתו של הקשיש עם הצוות הוא הרבה יותר מחלוקת מזון. זה לא מובן מאליו, לא לכולם יש משפחה תומכת, לא לכולם יש סביבה דואגת, חלק מהמשפחות חלו או נמצאים בעצמם בבידוד, ולפעמים אנחנו הצוהר לעולם שבחוץ. הצוות משוחח, מעודד, מברר מה חסר ומשדר אופטימיות ותקווה. לעיתים אף נדרשנו להביא תרופות ומצרכים מהסופר. אנחנו רואים עד כמה השהות במרכז היום היא בשביל הקשיש אור השמש

ועכשיו מעונן, חשוך ובודד. לפני החג נעזרנו בחלוקת מזון במתנדבים מהמועצה. זה המקום לציין ולהודות לאחראיות במועצה על מערך המתנדבים, **שלומית ועיינה**, שגייסו במהירות מתנדבות ומתנדבים מהיישובים ומהישיבה שהגיעו עם רכבם ועם ליבם הרחב ויצאו לחלק ארוחות לקשישים שפגשו בפעם הראשונה. (המתנדבת שהכי שימחה את ליבי היתה **נורית סימון**).

בערב פסח, לפני שיצאנו להפסקה בת שבוע והעברנו את האחריות והדאגה למזון למשפחות, הענקנו לקשישים שי לחג, השתדלנו לעשות סלפי ולשלוח למשפחות. תמונות עם חיוך על הפנים.

נחזור אי"ה ביום ראשון הקרוב בכוחות מיוחדים ובתקווה שמרכז היום ישוב לפעול ברגע שיהיה ניתן.

הצוות כולו נרתם בנאמנות וממשיך לשמור על קשר עם הקשישים למרות היציאה לחל"ת כפוי.

לחברי קבוצת יבנה שלום,

ברצוננו להביע תודה והערכה על הסיוע שלכם בהכנת ארוחת ליל הסדר לקיבוץ סעד. השנה לצערנו, בשל הנסיבות, הקיטרינג לא יכול היה לספק את ארוחת החג כהלכתה. לשמחתנו **יהודה שריד, הדס אלטמן והשף ניר קסלר** נרתמו בלב חפץ וללא היסוס לאפשר את אספקת האוכל למזמינים מהקיבוץ. התפריט העשיר ואופן ההתנהלות היו מקצועיים ולקחו בחשבון כל פרט ופרט.

בימים אלו, בהם כולנו נדרשים להתנהל במגבלות ומשאבים מצומצמים, סיוע זה היווה קרן אור והמחיש את החשיבות בקיום וחיזוק הערבות ההדדית בין קיבוצים ובתנועת הקיבוץ הדתי בפרט.

אנחנו מאחלים לכם חג פסח שמח וכשר והרבה בריאות לכולכם

שוב רוצים לומר תודה רבה !!! ושאפו לממלאי התפקידים אצלכם שניצחו על התזמורת.

בית קיבוץ סעד

משולחנם של יהודה ונח – מזכירי הפנים

האחמה בקורונה

אותו תוך הכנסת מספר שינויים הכרחיים. לאחר הפסח נעביר את הדיון בהצעה למועצה שתתכנס באמצעי המקובל בימים אלה – ב-”זום”.

מספר משפחות הפנו אלינו בקשה לתקצוב הוצאות מיוחדות על מזון, לאור המצב בו בני הבית שוהים בבית שעות רבות ואוכלים בו את כל הארוחות. המזכירות החליטה להוסיף תקציב מיוחד בסך 80 ₪ לנפש לחודשים מרץ-אפריל, כתוספת בגין ההוצאות המיוחדות בחודשים אלה. הסכום חושב על בסיס נתוני ההוצאה בחנות בחודש מרץ. את השאלה בדבר המקור התקציבי להוצאה זו דחינו בינתיים עד שיתבררו נתונים נוספים. ההנחה היא שניתן יהיה לוותר על חלק מתקציבים אחרים שלא נוצלו בתקופה זו כגון נסיעות חברים (צמצום מכסת הק”מ) או סעיף אחר. מענקי הממשלה אם וכאשר יגיעו – (”מענקי ביבי”) ייכנסו כמובן לקופת המשק כפי שנכנסות דרך קבע קצבאות הילדים וקצבאות הזקנה.

התנדבות כשהיא לא

חברים פנו אל המזכירות בבקשה שלצד המאמץ באחזקת המשימות המשקיות והחברתיות נטה שכם אל משימות חברתיות באזורנו. המזכירות מברכת על כך תוך הדגשה שהפעילות החשובה לא תבוא על חשבון המשימות הקיימות ותיעשה באישור של צח”י, ללא פגיעה בשמירה שלנו מפני כניסתה של קורונה ליבנה.

ליל הסדר עבר עלינו, כמו על שאר הציבור בישראל, בהרכב מצומצם סביב המשפחה הגרעינית. אנו מבקשים להוקיר את החברים על המשמעת הציבורית והאישית ולהודות לכל מי שנשמע להוראות. עם כניסתו של החג הסתיימו גם ההכנות המרובות שמאתגרות אותנו גם בשנה רגילה והשנה הזאת, סביב המאבק בקורונה, על אחת כמה וכמה. תודה רבה לכל העוסקים במלאכה.

שובר ההתנדבות שנשלח דרך הטלפון הניב כ-60 חברים, צעירים ותושבים שהתנדבו והיטו שכם למשימות השונות. כעת אנו חשים שאנו ערוכים טוב יותר למלא את השורות ולעמוד בצרכים – תודה רבה גם על זאת.

אנו מודעים לקושי הגדול שנגרם לכולם עקב ההרחקה החברתית, מניעת ביקורים ואיסור יציאה מהקבוצה, ועושים כל מאמץ, יחד עם צח”י והרבה מתנדבים, לספק את מקסימום השירותים האפשריים. אנו מודים לכולם על המאמץ המתמשך לשמור על הכללים. יחד (ורק יחד!) נמנע את התפרצות הקורונה בקרבנו.

מזכירות

רוב חברי המזכירות משובצים בצח”י ועסוקים באחזקת המשק במצב החירום שנוצר. עם זאת, חשוב לנו להמשיך ולקדם נושאים שונים שבשגרה, כאלה שניתן לקדם למרות המצב וכאלה שנוצרו בעקבות מצב החירום.

המזכירות דנה בנייר עבודה ל”פתיחת החינוך” אותו הכינה ועדת החינוך ואישרה

דור שני לשואה / דינה ספראי

ביום שלישי הקרוב, כ"ז בניסן (21.4) יחול יום הזיכרון לשואה ולגבורה

במסגרת תחקיר על בני ה-70 וה-80 בקבוצת יבנה, התוודעתי לסיפורן של שרה פרלמן, לאה אפרתי וציפי איטלי. שלוש נשים שגדלו לתוך בית שהשואה עמדה ברקע שלו, כל משפחה וההתמודדות שלה. כמי שמתקרבת לאותו הגיל וקשורה אל כל אחת מהן, מצאתי את עצמי מופתעת עד כמה מעט אני יודעת על המקום (במובן הקיומי) ממנו באו חברותיי. ברשותן, אני משתפת במקצת הדברים.

עוה עם שרה פרלמן

התחלתי להבין את השונות והמשמעות של להיות בת לניצולי שואה רק כשהגעתי לתיכון והיו לי חברות טובות שאיתן למדנו למבחנים, ועשינו סבב בין כל הבתים. חלק מהבתים היו מאוד קשים, עם יחס אובססיבי לאוכל, ועם רדיפה ממש אחרי הבנות שילמדו, שיאכלו. רק אצל חברה אחת חוויתי איך נראית נורמליות. השולחן נפתח וכולם אוכלים, מכינים עוגות לשכנים ולחברים (הייתי תמיד יוצאת משם עם עוגה לבית). בית בריא! אבל זה היה בית מאוד חריג לאותם זמנים.

הוריי היו 'בוגרי' אושוויץ. אמא היתה שם שנתיים, ואבא שנה. אבי היה איש חם וטוב. מארח מדהים. היה מכין לנו סנדוויצים מושקעים, מספר לנו כמה סיפורים, מצחיק אותנו. הוא היה עוגן.

אמא יצאה מהשואה מצולקת. היום היא קוראים לזה פוסט טראומה.

היא סיפרה על השואה?

היא דיברה, אבל זאת לא היתה הזמנה. היא הייתה מתחילה ב"אתם לא מבינים כמה טוב לכם". "אתם לא יודעים מה עברנו". "אתם לא יודעים מה זה גרמנים. אתם לא יודעים כמה סבלתי". זה היה כמו מנטרה. זה הביא אותי למצב שאף פעם לא רציתי לשמוע מה שעבר עליה. החלטתי שאני לא רוצה לחיות בסרט הזה. זה היה מכניס אותי לתחושת כאוס, משהו שלא ניתן להכלה. הבנתי שהיא לא המשענת שלי. מאותה תקופה ועד שעזבתי את הבית הבנתי שזה מצב נתון בחיי ועם זה אני צריכה ללכת. התנתקתי מזה ומידרתי את עצמי. לא כעסתי עליה, זה לא היה "אישיו". מצד שני הבנתי כמה אבא מכבד אותה, אוהב אותה ושומר עליה, וזה היה שיעור גדול לחיים מה יכולה להיות זוגיות. החברות שלי ידעו מה קורה, אבל זה לא היה נושא שדובר עליו.

ידעתי שאמא היתה באושוויץ. ידעתי שמנגלה 'סימן' אותה לצד "החיים" ושהיא צירפה מהר עוד בחורה שהיתה לצידה ואמרה שזו אחותה... אבל לא ידעתי הרבה יותר מזה.

כמו שראיתי אצל חברותיי מבתים של ניצולי שואה, גם אצל אמא האוכל תפס מקום מרכזי מאוד.

אבא בא מחסידות סאטמר. לפני המלחמה אביו קלט את רוח הדברים ואמר לו: קח כסף, סע לבודפשט. תתגלח, תסתפר ותתחזה לארי. הוא שמע לעצתו, הגיע לבודפשט, עבד בקונדיטוריה וגם למד איגרוף "כמו כולם". עד שמישהו הלשין עליו, וכך הוא הגיע לאושוויץ.

אחר כך הוא הגיע למחנה עבודה על אדמת יוגוסלביה. לקראת סוף המלחמה התקרבו הרוסים והאמריקאים למחנה העבודה ופרצה שמועה שהגרמנים מתכוננים להפציץ את מחנה העבודה כדי למחות כל זכר למה שהתרחש שם. הוא, יחד עם 10

חברים, חפרו מינהרה תוך סיכון אישי גדול מאוד, ובבוא העת הצליחו להימלט וניצלו מגורלם של כל האחרים. כשהוא הגיע לארץ הוא עזב את חסידות סאטמר, רכש השכלה כמעט מאפס, ועבד בהנהלת חשבונות ופירנס את המשפחה.

לדאבוני הוא חלה בסרטן ונפטר, חודש לאחר שעובדיה ואני התחתנו.

בערוב ימיה, כשאמא הגיעה לבית אבות בגדרה, היא נפתחה עם הרבה חמלה והשלמה, ושמחתי שזה קרה. יום אחד באתי לבית האבות וסיפרו לי שהגיעו שני חיילים לראיין את אמא במסגרת פרויקט של הצבא. "את לא מאמינה" סיפרה לי האחות, "אמא דיברה שעתיים, ללא הפסקה!"

עוד סגירת מעגל אישית אחת. אני מתנדבת היום בבאר יעקב במחלקה "לצידך" להפרעות אכילה ופוסט טראומה לנשים, וחשה שיש לידע שלי וגם לניסיון תרומה חשובה.

שיחה עם לאה אפרתי

כשאני מבקשת מלאה לשתף בחווייה של דור שני לשורדי השואה, היא נאנחת. מה כבר יכולה לספר מי שהגיעה לקיבוץ בגיל שנתיים וחצי? לאה הגיעה לקבוצת יבנה ב-1953 עם אימה האלמנה, **שרה דוננפלד**, ועם אחיה **ישראל**, שהיה בן ארבע. אמא דיברה על השואה הרבה פעמים, אומרת לאה, אבל כל פעם היו מגיעות הדמעות, והסיפור היה נפסק. היתה לה נטיה לצבור הרבה אוכל, והיא חיה בחרדה מתמדת מרעב. זהו ...

אני שואלת את לאה מה היא יודעת על אבא. על אישיותו. על ההיכרות בין הוריה. **לאה**: "הייתי ילדה קטנה מאוד. אמא כמעט לא דיברה על אבא. כילדה, העסיק אותי שאני לא כמו כולם. אבל זה לא היה נושא שמדברים עליו. אני יודעת שאבא נפטר אחרי המלחמה מדלקת קרום המוח. חלק גדול מהידע שלי הוא מתוך הראיון שנערך במסגרת הארכיון ע"י **גלה ברטוב** ז"ל".

הראיון בידיי. אני קוראת ומדי פעם נעצרת, משתנקת בזעזוע. ידעתי באופן כללי על המסע של יהודי רומניה לטרנסניסטריה, אבל הפעם זה סיפור של אישה שהכרתי היטב, מכלי ראשון. הראיון מפורט, והתיאורים בו כוללים רקע היסטורי, תיאור המסע ותמונות וריחות שנחרטו במוחה של שרה. שרה לבית פרידמן היתה נערה צעירה,

באמצע לימודיה בתיכון, בעיר גורה הומורה ברומניה. עיר שרובה יהודים חרדים משכילים. אביה היה מנהל מכולת. הגויים, כך מספרת שרה, ידעו שבשבת המכולת סגורה, והיו מתכים במוצאי שבת בפתח המכולת וקוראים לאביה: "ישראל, יצאו כבר שלושה כוכבים ...".

האנטישמיות ברומניה היתה מ'תוצרת בית'. היא הרימה ראש עוד הרבה לפני שהנאצים נכנסו לרומניה. הפרק הראשון, עד 1936, היה פרק הפחד. "החלו להתנכל ליהודים ברחוב, לזרוק תפילין, למשוך בזקן ובפיאות. היה כבר קשה לצאת בלי שיצביעו עלינו "הנה היהודים". בשלב הבא נדרשו היהודים ללבוש את הטלאי הצהוב, והוגבלו בשעות היציאה לשוק. חנויות נסגרו מפחד החוליגנים הרומנים. "הרומנים עשו זוועות" סיפרה שרה. הם אספו את היהודים מהכפרים והעיירות הקטנות ורצחו אותם. שרפו קהילות שלמות. בעיר שלה אספו את הגברים בבית הכנסת והנשים נשארו בבית. אחד הזיכרונות מאז: "המיליציות חיפשו נערות, ואמא כיסתה אותי בערימה של שמיכות כדי שלא אתגלה. נכנסו לבית זינדרמים עם רובים וחיפשו וחיפשו ..." עם כניסת הנאצים נשלחים בהדרגה יהודים, עיר אחרי עיר, קהילה אחרי קהילה, ברכבות. בהתראה של שעתיים, משפחתה של שרה עולה לרכבת בהמות לבסרביה.

אחרי ארבעה ימים של נסיעה, ללא אוכל, ללא מגע עם מים, וללא אפשרות לצאת לעשיית צרכים, הם יורדים בעיר אטאקי, ורואים שאריות של בעירה. "אלו היהודים שהיו בבית הכנסת של הקהילה שלכם", אומרים להם. "כך יקרה גם לכם". ממשיכים להעביר אותם ממקום למקום במסע רגלי מפרך, בקור וברעב עד שהם מגיעים לעיר מוגילוב. רבים מהם נספים ממחלות, מרעב, מתשישות ומקור. את המראות והחויות המפורטים בראיון, מסכמת שרה: "זוועות. זוועות. זוועות".

המזל של שרה היה שרוב המשפחה שרדה יחד את התקופה, חוץ מאביה שלא עמד בסבל. בתום המלחמה מתחילה רגיעה, היהודים מתחילים לשקם את חייהם, ושרה מתחתנת במוגילוב עם **משה**, אך זמן קצר לאחר מכן הרוסים מגייסים את הגברים, כולל בעלה וגיסה, ליישב את האזורים שהתרוקנו מיושביהם בזמן המלחמה. הבעל

עובד במפעל עורות בריגה ושולח מכתבים. בינתיים בני המשפחה חוזרים בהדרגה לביתם בגורה הומורה. חולפת למעלה משנה, בעלה של שרה משתחרר ונולדים ישראל ולאח. הזוג מתכנן לעלות לארץ, אך רק לאחר שמונה בקשות בעלה מקבל סרטיפיקט. לרוע המזל לוקה הבעל בדלקת קרום המוח ונפטר. באותה עת משפחתה של שרה, כולל אמה ואחיה, נמצאת כבר בארץ, ושרה לבדה. היא מחליטה לעלות עם שני הילדים ב-1951. במשך שנה וחצי הם שוהים במעברה בכפר חסידים, ואז מגשימה שרה חלום שהיה לה עוד בהיותה חניכה בקן של תנועת המזרחי בעירה ובוחרת לעבור "לקיבוץ דתי מבוסס", כאן, בקבוצת יבנה.

אני שואלת את עצמי, כמה בריאות וביטחון רצתה אמא שלה לתת לילדיה, וכמה גלים היו מתחת לים השקט הזה, כביכול.

שיחה עם ציפי איטלי

ציפי איטלי נולדה בפולין ועלתה לישראל ב-1957 עם הוריה ושלושת אחיותיה. אמה מריגה (רוסיה) ואביה מפולין.

בזמן שהנאצים הגיעו לפולין אביה ברח לכיוון אוקראינה והצטרף לפלוגות של הצבא הפולני שנכנסו לרוסיה. בזמן המלחמה הוא היה בקולחוז ברוסיה ושם חודש הקשר עם אמו וחמשת אחיותיו.

איך אמא הגיעה לקולחוז?

הגרמנים הגיעו לאוקראינה. ערב אחד נשמעו דפיקות על דלת ביתם. אמא החליטה לקפוץ מגובה חמש קומות ונפצעה קשה. כל מי שהיה בבית נרצח. אח אחד היה בצבא והוא סידר לאמי ניירות שאפשרו לה אשפוז לחצי שנה בבית חולים. בגלל הפציעה שלה היא תמיד הייתה מוגבלת. אחרי חצי שנה, אותו אח סידר לה ניירות שיאפשרו לה לעבור לקולחוז ברוסיה, שם היא עבדה כתופרת במתפרה. זה היה המקום שבו נפגשו הוריי והתחתנו, בסוף המלחמה, בשנת 1944.

אחרי המלחמה ההורים חזרו לפולין, שם חודש הקשר עם ההורים של אבא ועם אחותו שהסתתרו והצליחו להינצל. אבא ואמא עברו לגור בקלוצקו על גבול גרמניה, שם נולדנו - ארבע בנות. האחיות של אבא עלו הרבה לפנינו לארץ, שתיים מהן בעליית ה"אקסודוס".

בסוף 1956 הייתה "עליית גומלסקי" ויצאנו מפולין. עלינו דרך איטליה לישראל, והגענו לנמל חיפה. לאבא שלי היה בן דוד מקיבוץ אלונים והוא השפיע שיקבלו אותנו באלונים. נקלטנו יפה מאוד. המייסדים של אלונים באו בעיקר מפולין, אז דיברו איתנו בהתחלה פולנית. אני לא מדברת אבל מבינה פולנית, רוסית ואידיש. כשהגענו לאלונים אמא של אבא הייתה בארץ ועברה לגור באלונים. היא הייתה אישה דתיה. אבי היה מאוד דתי ועד תחילת המלחמה למד בחיידר. בבית הדלקנו נרות שבת. אחר כך גם האחיות של אבא הגיעו לאלונים אז היינו בקיבוץ חמולה די גדולה עם הרבה בני דודים. את **אליקים** פגשתי בשירות הצבאי, וההמשך ידוע.

איך השואה השפיעה על הבית?

"אצל אבא רוב המשפחה ניצלה והוא לא חווה את מוראות השואה. אצל אמא כל המשפחה נספתה ואחרי השואה עסקנו הרבה בחיפוש קרובים. בסוף הסתבר שנשארה לאמא דודה שלא היה לנו קשר רצוף איתה, אבל שלחנו לה חבילות. לא דיברו הרבה על השואה. אמא היתה נכה. מהקפיצה שלה היא נשארה צולעת והשמיעה שלה נפגעה. אבל היא מעולם לא ויתרה לעצמה. היא ילדה אותנו, חמשת ילדיה, ועבדה במטבח ובעבודות פיזיות. היא היתה לוחמת!

עידוד בבידוד / שמשון

במוצ"ש כ"ה באדר, 21.3, ב-9:30 נשלחה הודעה מקבוצת הוואטסאפ "הודעות מצוות חירום" בזו הלשון:

שרית שניר חפץ
שבוע טוב ✨
מצורף קישור לקבוצה בשם **עידוד בבידוד** מטרת הקבוצה לספק לחברים ולילדים פעילויות הפגה. למען מי שפחות מתמצא, רק מי שיקיש על הקישור יצטרף לקבוצה זו ויקבל את התכנים. בהצלחה ובהנאה.

21:32

הפעלות מרפסות וחלונות. בנוסף הצוות יוזם כל הזמן פעילות למשפחות עם ילדים קטנים, כמו

שעת סיפור לילדים ופעולות יצירה.

רחלי מבקשת לציין שבימים אלה אנחנו נכנסים לימים עמוסים מבחינה רגשית, יום הזיכרון לשואה ולגבורה, יום הזיכרון לחללי צה"ל ופעולות האיבה, בואכה יום העצמאות. ימים משמעותיים לנו כעם וכחברה, והשנה נצטרך ליצור פעילות שונה אבל חשוב שתהיה מחברת ומלכדת.

לסיום, רחלי מבקשת להודות לנאמני התרבות והיוצרים שנענו ונרתמו לחיזוק היחד שלנו.

ניתן לעקוב אחר הפעילות גם בפרסומים ב"מבית" למרות שהספונסניות נמצאת בקבוצת הוואטסאפ.

המעוניינים להצטרף לקבוצה יפנו לאחת מחברות הצוות.

היה זה טקס הנחת אבן הפינה לקבוצת ה-"עידוד בבידוד".

ואני בכלל לא שמתו לב להודעה, ולכן דבר ראשון ביום ראשון ביקשתי להצטרף אליה, והייתי לחבר ה-161 בקבוצה. כל שנתר לי הוא לקדם את הקבוצה, ואולי בעקבותיי יגיעו מצטרפים נוספים.

לאחר שאושרה הצטרפותי לקבוצה נפגשתי עם הדמויות שמאחוריה. אלה הן מרכזות צוות הפגת הקורונה: **נירית אפרתי, רוייה גורליק, רחלי ויצמן ויונה עפרוני.**

וכך הן סיפרו לי:

הקמת הקבוצה היתה ביוזמת ועדת התרבות. היה לנו די ברור שלאחר פורים החיים שלנו הולכים להשתנות, כולל פעילות התרבות בכל שכבות הציבור בקהילה. לא הספקנו לספור עד עשר ונכנסנו לסגר שלא מאפשר פעילות המונית.

היה לנו ברור שלא אמרנו ג'ק וחוקי המשחק השתנו. התקשורת מרגע זה שינתה פניה והמידע יזרום ברשת. אנחנו ננגיש את הפעילויות עד כמה שאפשר. הפעילות שיזמנו היתה בשכונות בהרכבים קטנים,

יום ראשון 16:45-14:30 יום שני 15:30-14:00

יום שלישי 13:00-09:30 יום חמישי 09:00-08:00 ו-15:30-14:30

שישי במרפאה: כ"ג בניסן 17.4 – גלית ל' בניסן 24.4 – ליזט

- אין להגיע למרפאה. הכל דרך מענה טלפוני!
  - התורים לרופא מתבצעים טלפונית בתיאום עם המרפאה.
- תודה על שיתוף הפעולה ובריאות לכולם – צוות המרפאה

הודעה
מזדמן פאה

אירוצי תרבות לתקופה הקרובה

פסח עבר חלף לו. הקורונה עדיין כאן, הנה מגיעים אלינו ימים שמחים וימים עצובים, ימים של זיכרון וימים של חג. אנחנו מנסים לציין את הימים והאירועים המיוחדים בצל ובמגבלות הקורונה. "ואעבור עלייך ואראך מתבוססת בדמייך ואומר לך בדמייך חיי..."

יום השואה

ביום שני כ"ו בניסן (20.4) בשעה 19:15 נציין את יום הזכרון לשואה ולגבורה - בערוץ הפנימי ישודר טקס סיום המסע לפולין של כחה י"ב, בדגש על החיבור שלהם עם שורדי השואה בקיבוץ והמסר שלהם לדור הבא.

בתום הטקס נדליק כולנו נר זיכרון שיחולק בתאי הדואר. את הנר נשים על אדן החלון במסגרת מיזם ארצי של "נר ושם". על כל נר מצוין שם של קורבן שנשפה בשואה. בשעה 21:00 – "זיכרון בסלון" בזום בהנחיית **תמי חיות**. בעקבות סיפורם האישי של **יוסף גוטליב, לאה גרוס ורוחמה חיות** זכרונם לברכה. (קישור לזום יישלח סמוך לשידור).

יום הזכרון לחללי צה"ל ונפגעי פעולות האיבה

לצערנו הרב, השנה לא נוכל לחלוק הזיכרון ביחד המשפחות השכולות בטקס בבית הקברות, וגם לא נקיים את המפגש עם המשפחות.

אנחנו נקיים טקס מוקדם שיצולם וישודר בערוץ הפנימי בערב יום הזכרון. נשתדל לשלוח קישור לכל המשפחות השכולות כדי שיוכלו לצפות ביחד אתנו בטקס. כמו כן נקיים ערב "שרים לזיכרם" ונשדר אותו בערוץ הפנימי.

יום העצמאות ה-72 למדינת ישראל

כל עוד הקורונה איתנו לא נוכל לחגוג ברוב עם. את טקס יום העצמאות נצלם ונשדר לבתים. ביום העצמאות נחגוג בבתים עם סל הפתעות טעימות, עם פעילות יצירה של כל הקהילה. ניצור "פסיפס קהילתי" שבסופו יהיה קיר גדול שירכז את כל הפסיפס הקיבוצי שלנו.

ועוד ביום העצמאות - קלאב קאר הפתעות ועוד... פרטים בקרוב. צוות הקורונה ממשיך לחשוב ולתכנן את הפעילות לתקופה הקרובה.
בתפילה לימים טובים - ועדת התרבות

ובמקום הראשון - "פה העולם כולו" / שמשון

בערב פסח, כמה שעות לפני שהסבנו לסדר סקר, שודר ב"חיי" מצעד הפזמונים של קבוצת יבנה עם שירים שלא נס ליחס, שירים מימי שנות ה-70 ועד היום. השיר שזכה במקום הראשון הוא שיר הסיום ממסיבת היובל (שנת תש"ן), שיר אותו כתב מפיק הערב, **יצחק מאיר**. חבר טוב לחש לי שהשיר שהושר היה במקור בן ארבעה בתים, אך הושרו ממנו רק שלושה. חייגתי ליודעי דבר והם אכן זכרו משהו במעורפל. פניתי לארכיון ושם נפתרה התעלומה. **יסכה כוכבא** מצאה את השיר במלואו. אנחנו "עושים כבוד" לשיר הזוכה במקום הראשון ומצרפים את הבית שלא הושר מעולם. אולי פעם גם הוא יושר.

פה העולם פלו

(3) אָלף רְחוּבוֹת בְּאֵלֶּף מְקוֹמוֹת רְצִים
אֵל צְמֵתִים מְסַנְנִים בְּשֵׁאוֹן צְפִירָה דוֹהֶרֶת
וְהָאָדָם, הֶרֶץ אֶתָּם,
לֹא מִהֲקָא לֹא לְהֶתָּם
אֵינּוּ מוֹצֵא בֵּין אֵלֶּף רְחוּבוֹת הַדֶּרֶךְ.

פה,

פה העולם פלו,

פה אילן ונופו ופריו וצלו,

פה מוצא שיר של יום בהרים את צלילו.

פה טוהה הכוכב את אורו בלילו,

פה גלה אלוקים לדורשיו את סודו,

פה מלוא,

כל הארץ כבודו.

הבית הזה הושר

(4) היא הוּגָה אֶת נְתִיבָה הַרְחֵק מִן הַקְּמוֹן

בֵּין סוּפוֹ שֶׁל בַּיִת מִדְּרָשׁ לְבִין שְׂדֵה וְכָרִם.

וְהַעוֹלָם, נִפְתַּח מוֹלָה,

וְהַחֹלֶד בְּמִסְלוּלָה,

בְּעֵלוֹת הַשַּׁחַר בָּהּ יָשׁוּב שְׁלָם עִם עָרֵב.

(1) אֱלוֹקִים לָקַח אֶת הַיָּרֵק הַכִּי יָפֵה

וְצָבַע בְּלִילָה אֶת הַדָּשָׁא שֶׁל הַמְּשֻׁק,

מִצָּא אָדָם, צָהָב לְבוֹ,

צִיר פְּרָחִים בְּתוֹךְ הַגֶּן

וַיַּעַל לְמַמְטְרוֹת תֵּלָה בְּבִקְרָ קֶשֶׁת.

(2) צְפוּרִים יָצְאוּ בְּצִיּוּצִים וּבְחֻדָּה

לְהָאִיר שְׁמִים בְּגֵרֵד שְׁקוּף וְתַכְלֵת.

טְבִלוּ כָּנָף, בְּטַל מִזְהָב,

עָשׂוּ יַחְדָּיו מַעְגַּל רְחֵב,

וְהִשְׁמֵשׁ הָעוֹלָה בּוֹ נְצַנְצָה בְּפִלָּא.

פה,

פה העולם פלו,

פה אילן ונופו ופריו וצלו,

פה מוצא שיר של יום בהרים את צלילו.

פה טוהה הכוכב את אורו בלילו,

פה גלה אלוקים לדורשיו את סודו,

פה מלוא,

כל הארץ כבודו.

יוצאת ממצרים / חגית אקרון

לא ביד חזקה

ולא ובזרוע נטויה

ולא ובמורא גדול

ולא ובאותות

ולא ובמופתים

אלא בהסוס, בצעדים קטנים, בהולת חשך

ברך

ובדבקות

ובכונה

ובדיוק

ובאהבה

נושאת סימנים קטנים כמו קמטי הזמן העובר, וחלופי עונות,

גופי המשתנה, פניני געגועי.

יוצאת ממצרים.

צ' השיר - יצחק ברוכי

כתובת המערכת: bimkomon@gmail.com קבלת כתבות והודעות עד "רביעי בארבע".
הגיליון מומלץ לקריאה במהדורה הצבעונית, בקהילנט ובמייל